

ПАМЕТНИКЪТ НА ГЕОРГИ БЕНКОВСКИ

Паметникът на Георги Бенковски е изграден от южната страна на Алеята на Възраждане-то с гръб към морето до паметника на Хаджи Димитър. Неговото име е вписано в списъка на комитета “Българско Възраждане” под №19 в “точка В – Политически деятели”, тъй като то е трайно свързано с Априлското въстание и изобщо с борбата за национално освобождение.

Името на героя е Гаврил Груев Хлътев, а Бенковски той станал през лятото на 1875 г., когато покрай работата си със Стоян Заимов решил да участва в подпалването на Цариград и това да бъде сигнал за въстание. В името на добрата конспирация Ст. Заимов го подсигурил с паспорт на полски емигрант с фамилия Бенковски. Подпалването на Цариград не се получило, но конспиративното име останало, а Бенковски станал апостол на IV революционен окръг и пръв помощник на Панайот Волов, с когото в началото на 1876 г. преминали Дунава при Оряхово, за да се отправят към Панагюр-

ския революционен окръг. После Бенковски получил кърваво писмо, обявил въстанието и тръгнал из окръга начело на конния отряд наречен “Хвърковатата чета на Бенковски”. Четата обикаляла из окръга,

провъзгласявала бунта, водила битки с потери и турски войски и вдъхвала кураж на населението. По-късно, както знаем, четата била разгромена при връх Еледжик, след това при Панагюрище и с останките от нея

Бенковски се отправил към Стара планина.

Жалко предателство пратило по следите му

подивял за кръв башибозук, който го причакал и убил из засада когато преминавал р. Костина в Тетевенския балкан. Така рано и ненавреме приключил жизнения си път младия апостол на революцията.

В краткия и изживян на един дъх живот на Бенковски Варненският комитет съзрял абсолютната нетърпимост към тиранията, присъща на Левски, Ботев и Раковски и затова членовете му включили името на

Бенковски в своя списък. Шест десетилетия по-късно Историята отново посочила името на смелия бунтовник и през 1968 г. с писмо № I-4295/14.09.1968г. г-н Атанас Божков дал зелена улица на паметника на героя. Четири години

СКУЛПТОРЪТ

В. Начев е уважаван варненски скулптор, учил скулптура при проф. Иван Лазаров. Любопитна за оглеждане е житейската му пътека. След като завършил през 1941 г. Мъжката гимназия във Варна, макар и много да обичал да рисува, Веселин Начев записал право в Софийския университет, където докато разбере, че правото не е за него, изминала една година. Той кандидатствал в Художествената академия, през 1942 г. бил приет в отдел “Изящни изкуства” и в продължение на две години изучавал рисуване и моделиране. На третата година преминал в класа по живопис на проф. Борис Митов, но в това време дошла есента на 1944 г. и бъдещите художници облекли войнишки униформи. Поделението на редник Начев било разположено в Горни Лозенец близо до София и точно тук една случка осветила трайно неговия път и прекратила колебанията му. В края на района на поделението и в началото на полето той забъркал купчина глина със слама и от получения материал изработил триметрова фигура на войник в цял ръст с шинел до земята и шмайзер. Боядисал монументалния воин с охра и с изненада открил, че му е приятно да моделира, да пресъздава света такъв, какъвто е – триизмерен. След края на службата В. Начев продължил Академията, но вече в курса по скулптура на проф. Иван Лазаров. Завършил през 1948 г., прибрал се в родния си град, станал старши уредник на варненската Художествена галерия, нещо като неин директор – длъжност на която останал до 1973 г.

Веселин Начев

след това варненският скулптор Веселин Начев получил възлагателно писмо за изработка на бюст-паметник на Георги Бенковски.

Предпочитани материали на Веселин Начев станали дървото, керамиката и металопластиката, а неговите скулптури били експонирани в интериорите на училища, търговски обекти, ловни хижи, новопостроени кораби, паркове и др. В Общите национални изложби публиката била впечатлена от теракотата “Батак 1876”, “Трибуна”, “Борче” и много други. В Морската градина на Варна все още може да се види бронзовата пластика “Тоалет”, изработена през 1966 г.

Когато през септември 1972 г. жребият на съдбата срещнал В. Начев с духа на Бенковски, той бил очарован. Открил за себе си, че това е един от най-подкупващите и светли образи, изгорели в краткия пламък на Априлското въстание. Два месеца след като огледал неясните фотографии на своя модел и застанал пред глината, скулпторът открил, че е моделирал един от най-добрите си бюстови портрети. Малко преди творбата да бъде завършена, пристигнала и комисията от отдел “Изобразително изкуство” при СБХ – София, водена от скулптора Владимир Гиновски. Тя приела етапа на творбата без възражения, след което моделирането приключило.

Бронзовата отливка на бюста била направена в лелярната в местността Харамията и на 2 юни 1973 г., заедно

